



W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·



# BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKUCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

# GONIEC CZESTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

**Cena prenumeraty:** Miesięcznie z przesyłką pocztową i odrocznieniem do domu 450 mk. Dla odbierających piśmie na miejscu 400 marek. Cena pojedynczego numeru 20 marek.

**Ceny ogłoszeń:** Za wiersz nonperelowy jednolitej kolumny na I kolumnie 80 marek, na II i III kolumnie 70 marek, na IV kolumnie 60 marek. Drobne ogłoszenia po 20 mk. za wyraz. Najtańsze ogłoszenie 100 mk.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 1.—3 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

**Adres Redakcji i Administracji:** CZESTOCHOWA, ul. Panny Marii Nr. 58. Telefon Nr 50. Skrzynka pocztowa Nr. 45

Na rozkaz uchwał Zjazdu Związku Prasy Prowincjonalnej wszystkie komunikaty zapowiedzi, wzmiarki instytucji prywatnych i społecznych podlegają opłacie.

Każda nowa podwyżka taryfy obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia zmiany cen bez sprzedanego zawiadomienia.

**Oddział Likwidacji Demobilu Wojskowego**  
sprzedaje:

**Generatory, Dynamomaszyny, Transformatory,**  
(znajdujące się w Pińsku i Lunińcu),  
**Naczynia żel emalowane (zniszczone)** (w Krakowie),  
**Kaczany kukurydziane mielone** (w Krakowie),  
**Puszki blaszane od konserw** (w Kielcach),  
**160 samochodów** (w Poznaniu),  
**Karosjerje i części samochodów** (w Poznaniu),  
**Podkowy i sanie** (w Łodzi),  
**Berlinka pojemności 289 t.** (w Toruniu).

Szczegóły patrz „**DEMIBIL**” zeszyt 16-ty.  
Termin składania ofert 28 grudnia 1921 r.

**Danina uzdrowieniem naszej gospodarki.**  
**Mowa ministra skarbu d-ra Michalskiego w Sejmie.**

Na sobotnim posiedzeniu Sejmu minister skarbu dr. Michalski wypowiedział świetną mowę o daninie, oklaskiwaną przez całą Izbę. Mowa ta, retorycznie doskonała, posiada wiele ustępów cudej wagi. Jakkolwiek w sprawozdaniu sejmowym nadmieniliśmy o przemowie ministra skarbu, jednakże ze względu na doniosłość tej przemowy przy uzdrowieniu naszej gospodarki państwowej podajemy ją w bieżącym streszczeniu Minister mówił:

Rozpoczął się wczoraj przed Bożym Narodzeniem wielki tydzień Sejmu. Cały kraj i zagranica z napięciem patrzą na te sale, gdzie Sejm kładzie podwaliny pod sanację finansów państwa. Musimy dać dowód, że społeczeństwo, Sejm i rząd mają wolę uniknąć katastrofy finansowej i że dorosiliśmy do tego zadania. Przysięść namza jest w naszym ręku. Wierzę, że wszystkie stronnictwa ze zrozumieniem odpowiedzialności dadzą odpowiednie środki państwa, a uprawienia rządowi, które zresztą kontrolowane będą przez Sejm. Do konstytucji, którą dał Polsce ten Sejm, dołączę się obecnie reforma finansów państwa. Przy omawianiu projektu ustawy o środkach naprawy finansów zastrzegam sobie jeszcze głos i wówczas odpowiem na wiele rzeczy, o które byłem tu pytany.

Danina—ze użyję tu trywialnego porównania—podobna jest do tej koldry, którą każdy chwali, ale pod którą nikt nie chce spać, odstępując ją sąsiadowi. Z uczuciem jednak prawdziwego zadania uczelnia podkreślić muszę fakt, że największą ofiarnością dla daniny widzę w sferach najuboższych.

Chcę odpowiedzieć na trzy kwestje: opodatkowania gotówki, progresji w zastawianiu do własności ziemskich i sprzedaży ziemi na pokrycie daniny.

Pierwsza z nich ma znaczenie mędrzynarodowe. Nim jednak do niej przejdę, muszę zająć się zarzutem niektórych mówców, że ustawa nie jest sprawiedliwa. Godzę się z tem, lecz tam, gdzie nie ma podatku dochodowego i majątkowego, ustawa musi się opierać na przywilyach. Już przed półtora rokiem na zapytanie komisji skarbowo budżetowej przestrzegalem, aby nie wprowadzać natychmiast podatku dochodowego, gdyż jest bardzo trudny. Dlatego też obecnie w artykule 58 proponuje usunąć pobór podatku dochodowego, dopóki organy skarbowe nie wprawiają się w swej działalności. Zdziwił mnie również zarzut poela Kowalczyka, jakobym w rozkła-

kwotę równającą się 1,700,000 korcom żyta, w roku 1919 już tylko 80,000, w r. 1920—40,000, w r. 1921 nieco więcej, bo 89,000. Jest więc jasną rzeczą, żeby w daninie uzupełniono przede wszystkim to, czego tytułem podatków płacono za mała.

Sprawie wnosku p. Dlamanda, dążącego do opodatkowania gotówki pragnę poświęcić najwięcej uwagi. W pewnej książce angielskiej o walucie wydanej kilka miesięcy temu, czytałem: „Trzy są rzeczy, które najdroższego człowieka mogą przyprowadzić do obłędu: „Metafizyka, waluta i kobieta”—muszę wyjaśnić dlaczego względem wnosku p. Dlamanda, pozornie tak sympatycznego i dogodnego dla skarbu państwa zajmując stanowisko odmowne, a może mi się uda, jeżeli nie przekonac, to przynajmniej skłonić panów do zrozumienia mego zapatrywania.

Barknot jak każdy weksel, może tylko wtedy spełnić swoją normalną rolę jeżeli wartość w nim uwidoczniłona reżizji nie podlega i jest stałą. Marka polska jest jedynym w świecie pieniążem z urodzenia już przejściowym. — Mimo to ta marka, mająca tekst, że będzie wymieniona na jakieś X, jest miernikiem wszystkich wartości i jako taki miernik rozciąga się lub kurczy zależnie od stanu gospodarczego lub politycznego.

Chodzi więc o to, żeby do istniejących już momentów niepewności nie dorzucić nowego, czy przypadkiem przed-

**CEMENT**  
najlepszej marki „Wiek”  
sprzedaje najtańiej  
**D. BERKOWICZ**  
Częstochowa ul. Kościuszki 45 Telefon 405

**KALENDARZE**  
Ścienne, Książkowe, Terminowe, Eklesjonkowe, Wielkoceyfrowe i t. p.  
**STANIAŁY** w hurtle i w detalu.  
Główny skład Kościuszki 11.

wprowadzeniem nowej waluty nie przyjdzie komu ochota do powtórzenia próby stemplowania i ściągania marek. Próbę taką można wykonać tylko raz, a milt jej nie wykonywał w takim momencie, w jakim byśmy my to zrobili, gdybyśmy się zgodzili na zwłaznienie tej próby z daniną. Wniosk p. Dlamanda godząc pozornie w posiadaczy marek, godzi faktycznie w podstawy naszych stosunków gospodarczych, potrzebne do ich ustalenia, to jest w miernik wartości. Czechy wprowadzili ściągający część gotówki u siebie i przeprowadzili ostemplowanie, lecz równocześnie wprowadzili u siebie nową walutę — koronę czecką, na którą wymienili dawne korony austriackie.

Minister kończy wyrażeniem tyęczenia, żeby ustawa została uchwalona jaknajprędzej i jaknajwiększą ilością głosów. (Brawa).

dział daniny powodował się hasłami ulicy. Zarzut ten jest albo tak głębokim, że go nie rozumiem, albo taki, że nie warto nań odpowiadać.

Przechodząc do celu daniny stwierdzam, że przed paru tygodniami stosunki były nieco inne. Przeblyski zmiany na lepsze pod względem finansowym dają się już zauważyć. Choć jestem przeciwnikiem wszelkiego upiększania, muszę podkreślić, że gdy we wrześniu dług wynosił w P. K. K. P. 21 i pół miliardów, w październiku 23 miljardy, to w listopadzie 15 i pół miljarda. Publiczne daniny dały w 1920 r. z górą 4 miljardy, a w drugim kwartale 1921 r. z górą 8 miliardów. Są to oznaki pewnej zmiany na lepsze. Mimo to fakt, że danina będzie opóźniona i że jest obciąża przez komisję i to, że ustawa o środkach naprawy finansów jeszcze nie jest wniesiona, wszystko to ma decydujące znaczenie na określenie celu daniny.

Jeżeli przedtem można było myśleć o użyciu daniny nie tyle na pokrycie deficytu budżetowego, ile na fundacje Banku biuletowego, to obecnie sytuacja jest trudniejsza. I ostrożność nakazuje nam skreślić artykuł i projektu, mówiący o celu daniny, gdyż nikt nie ma matematycznej pewności, że będzie tak, jak artykuł ten mówi.

Uskarżano się na brak preliminarzy budżetowych na rok przyszły, i zamknięć rachunkowych za lata ubiegłe. Zawiadamiam Wysoką Izbę, że prawdopodobnie jeszcze w roku bież. przedłożę jej tymczasowe zamknięcie za lata 1917, 1918, 19 i 20 i że prowizoryczne zestawienie długu i majątku państwowego wykończa się. Jeśli preliminarz budżetowy będzie wykończony dopiero w połowie przyszłego miesiąca, to dlatego, że wiele z tych instrumentów, o które prosilem w ustawie o środkach naprawy stosunków finansowych, będą mogli użyć dopiero po otrzymaniu tej ustawy.

Głównym celem daniny ma być dopłata do podatków, które dotychczas płacono w niezwykłe niskie mierze. P. wiceminister Markowski zasklebił sobie trud i obliczył, że kiedy b. Kongresówka płaćta w roku 1912 i 13 co roku podatki przychodowe w sumie równające się wartości 6,400,000 korcy żyta, w r. 1919 płaćta tylko 24,600 korcy, w 1920 roku 19,000 korcy żyta, w r. 1921 zaś wszystkie podatki przychodowe razem wyniosły 580,000 korcy żyta.

W byleję Galicji stosunek jest taki. W latach 1912 i 1913 corocznie płacono

**O organizacje robotnicze.**

Katowice. W dniu wczorajszym toczyły się dalej obrady we wszystkich podkomisjach. Najwyższe przebieg miały rozprawy w komisji dla pracodawców i pracobiorców. Wedle uchwały genewskiej i paryskiej mają dotychczasowe organizacje pracodawców i robotników zastąpić nadal przez lat 15 swoją jedność organizacyjną po obu stronach. Jest to sprawa ogólnie ważna, gdyż pod formą organizacji robotniczej mogą Niemcy u-

prawić i na Śląsku polskim swoją propagandę zwłaszcza komunistyczną. Sprawa ta wymaga przede wszystkim szanowania i odpowiednich warunków. Delegacja polska pracuje w tym kierunku w ścisłym porozumieniu z polską organizacją robotniczą na G. Śląsku, której przed stawićcieli powołano na rzeczoznawców do tej podkomisji. Podobnie uczynili Niemcy.

**Propaganda niem. przeciw układowi.**

Berlin. Prasa niemiecka zamieszcza od kilku dni tendencyjne nader nieprzychylnie dla Polski pogłoski w sprawie ochrony mniejszości niemieckiej na G. Śląsku.

Górnolśląski współpracownik dziennika „Hamburger Courier” pisze z Głiwic o przeciwnonemieckiej agitacji polskiej przytaczając odezwę w związku byłych powstańców okręgu opolskiego ogłoszoną w „Ober-schlesische Post”, w której między innymi jest powiedziane:

„Niemcy otrzymają w Województwie Górnolśląskim tylko te prawa, z których korzystały nekony lud polski w Niemczech. Autor tego sprawozdania ma wobec tego stanowiska polskiego mało nadziei w dobre wyniki rokowań niemiecko-polskich. Dalej podaje, że w Sosnowcu dotychczas jeszcze włączonych jest 35 Niemców, rzekomo za to, że na ślami niemieckiej dali wyraz swojej niemieckości.

Także górnolśląski sprawozdawca dziennika „Honnoverscher Courier” zwraca w sprawozdaniu z Krolawskiej Nuty uwagę na zaniepokojenie, jakie zapanowało wśród Niemców górnolśląskich wskutek wiadomości, iż będą korzystali z tej samej, t. j. z żadnej ochrony, z jakiej korzystają Niemcy w Prusach Wschodnich, na Pomorzu i w Posnawskiem. Autor oświadcza w końcu:

Pogląd kół górnolśląskich po uchwaleniu genewskich, iż wdanie się w bezpośrednie gospodarce rokowania nie przyniesie sprawie niemieckiej uszczególnych korzyści, podśledzają dalszą licznę kół Niemców. Odrzucenie przez Polskę poważniejszej ochrony mniejszości powinno połącznąć za sobą zerwanie rokowań polsko-niemieckich gdyż Niemcy nie będą mieli wówczas żadnego interesu w popieraniu rozwoju stosunków gospodarczych Polski.

**Telegramy**

**Dłaczego agitator Kwapiński nie może być posłem.**  
W pismach ukasała się wiadomość, że klub socjalistyczny zamierza powołać do Sejmu p. Jana Kwapińskiego na miejsce poela Gęborka, który w tym celu szukałby się mandat.

W związku z tem, z kół, zbióranych do Sądu Najwyższego, jako instytucji, uprawnionej do ewentualnego uwolnienia mandatów, komunikują:

Powołanie p. Kwapińskiego na poela jest niemożliwe z tej przyczyny, że — z





# Teatr „ODEON”

Program od środy dnia 14-go do niedzieli dnia 18-go Grudnia 1921 roku.

Dziś!

Olbrzymi 2 godzinny program!

Dziś!

## „Sprzysiężenie Fiesca w Genui” Pod jarzmem tyranów

Monumentalny stylowy dramat historyczny w 6-ciu wielkich aktach, podług głośnego dzieła znakomitego poety niemieckiego Schillera pod tymże samym tytułem „Sprzysiężenie Fiesca w Genui”.

# Teatr „PARYSKI”

Program od niedzieli 11-go Grudnia r. b. i dni następnych.

# MADAME X.?

Tragedja w 6 wielkich aktach na tle konfliktów życia p-g dramatu Aleksandra Bissona.

W roli głównej PAULINA FREDERICK.

Obraz powyższy cieszył się wielkim powodzeniem w Kino-Teatrze Stylowym w Warszawie.

## ● Aleja № 43. ● Kino „NOWY” ● Aleja № 43. ●

Program od środy 14-go do piątku 16-go grudnia 1921 r.

# „DERWY”

Wstrząsający dramat w 6-ciu częściach z prologiem na tle rozstroju nerwowego jaki panuje w całej Europie skutkiem wojny.

### Dr. STEFAN PURSKI

Kilińskiego № 4.

choroby skórne i weneryczne. Przyjmuje od 10-ej rano i od 3-7 po poł. w niedzielę i święta od 9-11 rano.

### Dr. W. KAHL

choroby kobiece akuszerja wewnątrzna.

Przyjmuje od godziny 1-4-ej po poł. ul. Dąbrowskiego Nr. 3 (Sokolna) II piętro.

### Dr. med. E. Petrykat

choroby skórne i weneryczne

przyjmuje od godz. 5-tej do 8-mej w sobotę od 3 do 5-ej po poł. ul. Gen. Dąbrowskiego 6, I-sze piętro.

### Dr. Józef Kluczewski

akuszerja i kliniki akuszer. ginek. w Kazania ul. Aleja 32 parter, prawa oficyna. Przyjmuje chorych od 9-10 i 4-6 pp.

### Dr. Stefan Kon

Specjalności:

akuszerja i choroby kobiece

ulica Kościuski Nr. 8 tel. 459. Przyjmuje od 4-5 po południu.

Lekarz - Dentysta

### MICHAŁ GREJNIEC

ulica Panny Marii 10.

Tel. Nr. 256.

Przyjmuje codziennie od 9-11 i od 2-7 wiecz.

GABINET DENTYSTYCZNY

pracownia zębów sztucznych

Lekarzy Dentystów

### St. PARCZYNSKICH

Przyjmuje od 10-11 i od 3-7.

ul. Dąbrowskiego Nr. 11.

## HANDEL WID i towarów kolonialnych

### M. SZYBOWSKI

I-sza ALEJA № 14.

Polecę: Piwo i Porter firmy Habersbusch Schiele w Warszawie.

## KONKURS.

Kierownictwo Rejonowej Intendencji w Częstochowie rozpisuje niniejszym konkursem na dostawę mięsa włocego i wieprzowego dla oddziałów wojskowych stacjonowanych w garnizonach Częstochowa, Piotrków, Praszka, Ostrowy na czas od 1 Stycznia 1922 do 31 marca 1922.

Oferty csemplowane wraz z kwitem na złożone wadium w wysokości 50,000 mk. w Komisji Gospodarczej R. Z. G. Częstochowa w załakowanych kopertach z napisem „Oferta na dostawę mięsa” z dokładnym oznaczeniem warunków należy składać najdalej do dnia 19 grudnia 1921. w Rejonowej Intendencji w Częstochowie (Gmach Rejonowego Szpitala Wojskowego).

W razie nieprzyjęcia oferty wadium zostanie natychmiast zwrócone na wypadek zaś przyjęcia zostanie zaliczone na poczet zabezpieczenia umowy.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 20 grudnia r. b. o godz. 10 przed południem w lokalu Rejonowej Intendencji.

Kierownictwo Rejonowej Intendencji w Częstochowie.

### DOKTOR PAWEŁ BRONIATOWSKI

ul. Panny Marii 21 (obok Teatru Paryskiego)

choroby weneryczne i skórne

Przyjmuje od 9-12 i od 4-7 po poł.

Pauze od 12-1 w południu.

### Najtaniej!

Papę Smołę Gips Cement Pak Dżeliec Smołę drzewną Terpentynę

Smar do wozów czarny Smar do wozów żółty Olej Uszcz. Tovotta Cegła i glina ogniotr. Płyty piekarskie Wągiel drzewny Farby i lakiery Artykuły chem.-techn.

przeładuje

### D. BERKOWICZ

Częstochowa, ulica Kościuski Nr. 45.

Telefon Nr. 405.

### Krakowskie Kursa Maturyczne „M A T U R A”

Oddział w Częstochowie:

Dąbrowskiego 5a II p.

(godz. przyjęć od 2-4 po poł. oprócz niedziel i świąt).

Wpisy na kursa zbiorowe

1 roczne i 2 letnie filologiczne i realne już rozpoczęte. Uprasza się o najszybsze zgłoszenia. Hość osób ograniczona. Informacje bezpłatnie.

### Choroby: zółdka, kieszek, nerok obrotowy, strąkaj, hamoroidy i t. p.

radykałnie leczą Szwajcarskie gorzkie zioła D-ra Bauera

sprzedają apteki i sklepy apteczne.

### EPILEPSJA

(choroba 6-tego WITA)

Zmniejsza siłę i hość ataków tonusyjnych, a przy dłuższym zastosowaniu usuwa te choroby oryginalnie „NOVOPILEPTOL” z kognikiem

Ządać w aptekach i składach aptecznych. Wyrób apteki A. Gępckiego w Warszawie.

### Niechwała okazja taniego kupna u M. Czestobowskiego

w II Aleji Nr. 26

Po cenach niższych Barchany flanelo, bawełny, wełny, płótna i inne towary. Pamiętajcie adres:

M. Czestobowski II-ej Aleja Nr. 25 obok Kościuski. Miejskie materiały na obrania i paita.

### „FLORA”

Wielka wyprzedaż gwiazdkowa sukien, blazek, pait i dzieciece garderoby 5% niżej. Przyjmuje obstalunki i materiały własnych i powierzoonych Kościuski Nr. 19-a sklep z frontu

### Sklep do sprzedania ul. Barbary 14

### Wielka wyprzedaż Gwiazdkowa

trwać będzie do 15 grudnia r. b. po cenach wyjątkowo tanich. Story, Szopy, Serwety, Prześcieradła, Chustki, Jedwabie, Akasmi ko stumowy, Madapolamy, kołdry, ręczniki i t. p.

### J. Rząsińskiego

Kościuski 10-a w podwórzu Telefon 3-13